Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Humennom

Ročník: 19. Rok: 2026 Číslo:17.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Pokrok musí usmerňovať láska, aby slúžil dôstojnosti človeka

(z myšlienok pápeža Leva XIV.)

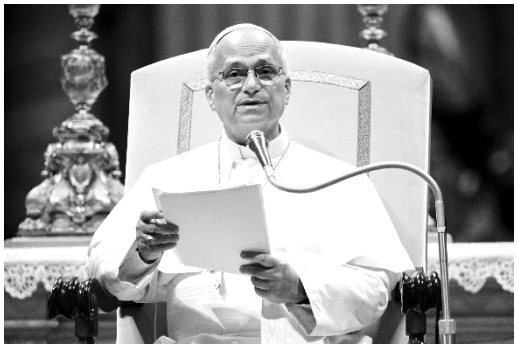
Ľudská bytosť, stvorená na Boží obraz a podobu, je nositeľom pokroku. Prostredníctvom slobody a inteligencie rozširuje svoje poznanie, a tým napomáha napredovaniu celej spoločnosti. Ľahko to môžeme vidieť, keď si všímame zlepšovanie životných podmienok v priebehu jednotlivých generácií. „*Mnohé dobrá, ktoré človek kedysi očakával najmä od vyšších síl, dnes si zadovažuje vlastným pričinením*“.

Preto niektorí myslitelia predstavovali technický a vedecký pokrok ako niečo, čo oslabuje vzťah k Bohu, až sa Boh môže zdať zbytočný, ba dokonca ako niečo, čo je v protiklade ku kresťanskej viere. A takýto výklad spôsobil, že súčasný človek začal vnímať svet inak než v predchádzajúcich obdobiach. Takýto predsudok sa presadzuje najmä v tej časti západnej kultúry, ktorá stratila svoj vzťah ku kresťanskému Zjaveniu.

V postkresťanských humanizmoch sú človek a Boh mylne predstavovaní ako súperi: aby človek mohol presadiť svoje poznanie, svoju slobodu a svoj pokrok, mal by sa oslobodiť od Boha.

Napokon však popieraním vzťahu k Bohu stráca aj možnosť potvrdiť transcendentnú hodnotu ľudskej osoby. Je to „*dráma ateistického humanizmu*“, ktorú dobre opísal významný teológ Druhého vatikánskeho koncilu Henri de Lubac.

Koncil chce ponúknuť jasnú odpoveď: „*Pre veriacich je isté jedno* – uvádza Gaudium et spes –, *že individuálna a kolektívna ľudská činnosť, čiže to nesmierne úsilie, ktorým sa ľudia v priebehu vekov usilujú zlepšovať svoje životné podmienky, sama osebe zodpovedá Božím úmyslom*“. Konštitúcia ďalej pokračuje: „*Kresťania si teda ani len nepomyslia, že by stavali diela ľudského ducha a ľudskej odvahy proti Božej moci, akoby rozumné stvorenie bolo súperom Stvoriteľa. Naopak, sú presvedčení, že víťazstvá ľudstva sú znakom Božej veľkosti a ovocím jeho nevýslovného rozhodnutia*“ Boh teda vložil do rúk muža a ženy stvorenstvo, ktoré je ešte in statu viae, teda na ceste, vo vývoji, aby ho svojou múdrou činnosťou privádzali k zavŕšeniu.

Nachádzame tu dôležitý odkaz na tajomstvo Vtelenia. Ľudská prirodzenosť – a spolu s ňou práca, pokrok a autonómia stvorených skutočností – nie je stretnutím s Bohom pohltená ani zrušená, ale je prijatá vo svojej celistvosti a v Kristovi naďalej zostáva slobodná a činná. Práve v ňom totiž nachádza svoju plnú pravdu a slobodu.

Okrem toho sa pri slávení Eucharistie ovocie ľudskej práce, ktoré predstavujú chlieb a víno, každý deň kladie na oltár, aby sa premenilo na Kristovo telo a krv.

Z tejto perspektívy vyplýva dôležitá pravda: aby sa človek stretol s Bohom, nemusí opustiť pozemské povinnosti, ale môže naplno žiť svoje povolanie tým, že dobre vykonáva každodennú prácu a posväcuje ju. Kresťania sa spolu so všetkými ostatnými podieľajú na budovaní ľudského spoločenstva, pričom majú pred očami cieľ všetkých vecí a stretnutie s Bohom a tento konečný cieľ pripomínajú tým, s ktorými spoločne prežívajú dobrodružstvo pokroku, vedy a života.

Pozemský pokrok je, samozrejme, potrebné jasne odlišovať od rastu Kristovho kráľovstva. Koncil však tiež tvrdí, že „*takýto pokrok má veľký význam pre Božie kráľovstvo, nakoľko môže prispieť k lepšiemu usporiadaniu ľudskej spoločnosti. Všetky dobré plody prírody a našej pričinlivosti, ktoré v Pánovom Duchu a podľa jeho príkazu zveľadíme na zemi, potom opäť nájdeme, očistené od každej škvrny, ožiarené a premenené* “.

Napokon si pripomeňme, že ak sa má technický a vedecký pokrok stať skutočným ľudským pokrokom, musí byť oživovaný a usmerňovaný láskou. Iba tak môže vždy slúžiť na obranu dôstojnosti človeka a podporovať životné podmienky všetkých, osobitne tých najviac znevýhodnených.

Svetlo pre život

(z Katechizmu Gréckokatolíckej cirkvi)

Ježiš ktorý je nová Pascha

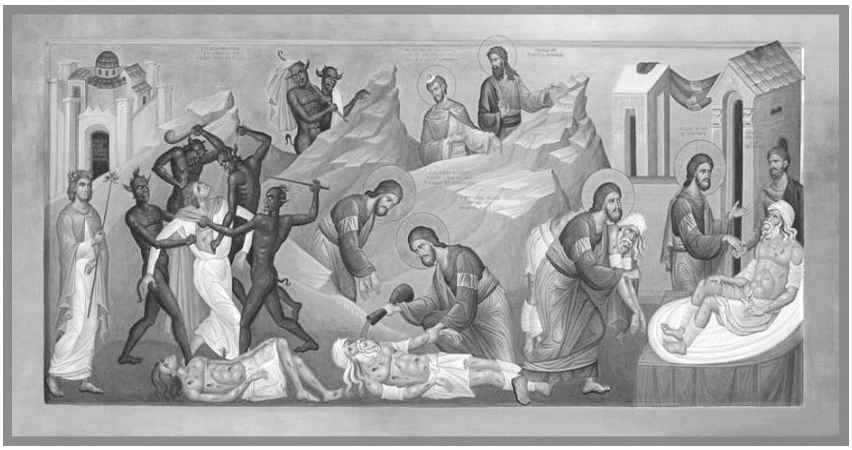
Dominantnou témou evanjelia je zmŕtvychvstanie Ježiša Krista. Celé paschálne tajomstvo, Ježišov prechod cez smrť k novému životu, sa stalo kľúčom k pochopeniu všetkého ostatného v evanjeliu. Svätý Duch na Päťdesiatnicu naplnil apoštolov silou, aby ohlasovali udalosť Kristovej smrti a zmŕtvychvstania ako definitívny moment spásy. Naplnenie všetkého, čo bolo prisľúbené v Božom pláne spásy, sa uskutočnilo skrze Kristovu smrť a zmŕtvychvstanie. To isté uznanie veľkých Božích činov spásy slávia východní kresťania pri triumfálnom ohlasovaní zmŕtvychvstania na Paschu, sviatok sviatkov. To je zdroj celej teológie a srdce každodennej kresťanskej skúsenosti.

Zmŕtvychvstanie zjavilo apoštolom, že Ježiš je Kyrios (Pán). Ježiš skutočne trpel a zomrel na kríži, ale vstal z mŕtvych a vrátil sa vo svojom ľudskom tele. Jeho človečenstvo už nie je nijako obmedzené ani ohraničené. Vracia sa ako človek, v ktorom sa jeho božstvo dynamicky prejavuje prostredníctvom človečenstva. Ježiš teraz robí to, čo môže robiť jedine Boh. Udeľuje Svätého Ducha, o ktorom sa v Starom zákone hovorí ako o najväčšom mesiášskom dare. Pri svojom prvom zjavení po zmŕtvychvstaní Ježiš dýchol na učeníkov a povedal im: „*Prijmite Svätého Ducha. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené; komu ich zadržíte, budú zadržané.*“ Po zostúpení Svätého Ducha na Päťdesiatnicu Peter kázal: „*Tohoto Ježiša Boh vzkriesil a my všetci sme toho svedkami. Božia pravica ho povýšila a keď od Otca dostal prisľúbeného Svätého Ducha, vylial ho, ako sami vidíte a počujete… Nech teda s istotou vie celý dom Izraela, že toho Ježiša, ktorého ste vy ukrižovali, Boh urobil aj Pánom, aj Mesiášom.*“

Niet divu, že spočiatku sa Ježišovo umučenie muselo predstavovať apologeticky. Keďže predkresťanské židovstvo neočakávalo trpiaceho Mesiáša, tento aspekt bol problematický. Dominantnejšia predstava Starého zákona zdôrazňovala triumfálnosť Mesiáša, čo mnohých viedlo k očakávaniu politického triumfu. Avšak „*služobník Pána*“ u proroka Izaiáša bol „*muž bolesti… opovrhnutý, a preto sme si ho nevážili… On však bol prebodnutý pre naše hriechy, strýznený pre naše neprávosti… a jeho ranami sme uzdravení.*“ Preto apoštoli vysvetľovali tajomstvo umučenia dvomi spôsobmi: ukazovali, že bolo z Božej vôle a že bolo

súčasťou celého plánu spásy. Zároveň tvrdili, že Ježiš nebol zodpovedný za svoju smrť, ktorú zapríčinila ľudská zloba.

Slávenie smrti a zmŕtvychvstania nášho Pána je srdcom kresťanskej bohoslužby. Každá zo sviatostí nás prostredníctvom Krista a mocou Ducha Svätého nejakým spôsobom vyvádza zo smrti hriechu do života v Najsvätejšej Trojici. Tento vzor našej spásy slávime najslávnostnejším spôsobom počas Veľkého týždňa a Svetlého týždňa. Na utierňach a večierňach sledujeme záverečné konfrontácie Ježiša s jeho nepriateľmi podľa Evanjelia svätého Matúša a celý príbeh Ježišovej smrti podľa všetkých štyroch evanjelií sa rozpráva na utierni a Kráľovských hodinkách Veľkého piatku.

Na Veľký piatok večer sa dramaticky stvárňuje Ježišov pohreb sprievodom s plaščenicou, plátnom, na ktorom je vyobrazená ikona tela nášho Pána sňatého z kríža.

Pascha, sviatok sviatkov, sa víta sprievodom od prázdneho hrobu do žiary osvetleného chrámu. Kristovo zmŕtvychvstanie sa ohlasuje veľkolepým tropárom: *„Kristus slávne vstal z mŕtvych, smrťou smrť premohol a tým, čo sú v hroboch, život daroval*,“ po ktorom nasleduje celý Kánon vzkriesenia.

Veľký sviatok Paschy je predĺžený na päťdesiat dní. Na ôsmy deň sviatku si pripomíname zjavenie Krista apoštolovi Tomášovi.

V druhú nedeľu po Pasche sa číta evanjelium o zmŕtvychvstaní podľa Marka a slávi sa pamiatka žien, ktoré prišli k hrobu s darmi v podobe voňavého oleja (myry). Na dvadsiaty piaty deň si pripomíname Ježišov prísľub, daný v chráme, že nám dá dar Svätého Ducha. Táto polovica Päťdesiatnice spája dve slávenia: tajomstvo zmŕtvychvstania a dar Svätého Ducha.

Sviatkom Nanebovstúpenia sa slávi pamiatka Ježišovho návratu do slávy svojho Otca – súčasne tajomstvo, v ktorom Kristus teraz sedí po pravici Otca ako Veľkňaz a Spasiteľ. Pri Nanebovstúpení vidíme Ježišovo človečenstvo na tróne s Otcom, tak ako sme pri Premenení videli Ježišovo božstvo zjavené prostredníctvom jeho tela. Slávnosť Päťdesiatnice uzatvára obdobie päťdesiatich dní ohlasovaním príchodu Svätého Ducha.

Liturgický program

Liturgický program po 19. nedeli po Päťdesiatnici
od 05.10. do 11.10. 2026

Pondelok **05.10.**	Svätá mučenica Charitína	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Michal, Vasiľ, František...* **18:00** sv. lit. (slov.) † *Mária, Ján, Štefan...*
Utorok **06.10.**	Sv. apoštol Tomáš	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Ján, Michal, Anna...* **18:00** sv. lit. (slov.) † *Květuša*
Streda **07.10.**	Sv. mučeníci Sergej a Bakchus	**06:30** sv. lit. (csl.) * *Alžbeta s rod.* **18:00** sv. lit. (slov.) † *Anna, Michal*
Štvrtok **08.10.**	Prepodobná matka Pelágia	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Michal, Michal, Mária...* **18:00** sv. lit. (slov.) † *Anna, Anton, Anna, Ján*
Piatok **09.10.**	Sv. apoštol Jakub Alfejov **zdržanlivosť od mäsa**	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Helena, Šimon (panychída)* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Ján, Mária* **2.** † *Anna, Vasiľ, Michal, Teodor, Lukáš*
Sobota **10.10.**	Sv. mučeníci Eulampius a Eulampia	**07:00** sv. lit. (csl.) * *Mária, Božena s rod.* **17:00** **Veľká Večiereň** (slov.) **18:00** sv. lit. (slov.) † *Vladimíra*
Nedeľa **11.10.**	**20. nedeľa po Päťdesiatnici** Sv. apoštol Filip, jeden zo siedmych diakonov **hl. 3**	**07:30 sv. lit.** (slov.) * *Olina, Zita, Róbert* **09:00 sv. lit.** (csl.) **** za farnosť*** **11:00 sv. lit.** (slov.) **1.** * *Anna* **2.** * *Matúš, Anežka, Oliver, Bianka, Matias* **17:15** **Večiereň** (slov.) **18:00 sv. lit.** (slov.) * *Martina, Vladimír*

Liturgický program

Liturgický program po 20. nedeli po Päťdesiatnici

od 12.10. do 18.10. 2026

Pondelok **12.10.**	Sv. muč. Probus, Tarach a Andronik	**06:30** sv. lit. (csl.) * *Eva, Matúš, Peter, Pavol* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Michal (panychída)* **2.** † *z rod. Príhodovej, Modrákovej*
Utorok **13.10.**	Sv. muč. Karpos a spol.	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Mária, Eliáš (panychída)* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Mária (panychída)* **2.** † *Anna, Štefan, Helena, Mária, Juraj, Ján*
Streda **14.10.**	Prep. matka Paraskeva Trnovská	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Ján, Ján* **18:00** sv. lit. (slov.) † *Margita*
Štvrtok **15.10.**	Prep. otec Eutymios Nový	**06:30** sv. lit. (csl.) † *Michal, Margita, Ľuboš* **18:00** sv. lit. (slov.) **1.** † *Anna, Peter, Zuzana...* **2.** † *Anna, Michal, Miroslav, Ján*
Piatok **16.10.**	Sv. muč. Longin Stotník **zdržanlivosť od mäsa**	**06:30** sv. lit. (csl.) * *Helena s rod.* **18:00** sv. lit. (slov.) † *Štefan, Helena, Michal...*
Sobota **17.10.**	Sv. prorok Ozeáš	**07:00** sv. lit. (csl.) * *Anežka* **17:00** **Veľká Večiereň** (slov.) **18:00** sv. lit. (slov.) † *Andrej, Anna, Michal...*
Nedeľa **18.10.**	**21. nedeľa po Päťdesiatnici** Sv. apoštol a evanjelista Lukáš **hl. 4** **Zbierka: Misie**	**07:30 sv. lit.** (slov.) * *Marek, Danka s rod.* **09:00 sv. lit.** (csl.) **** za farnosť*** **11:00 sv. lit.** (slov.) * *Gabriela s rod.* **17:15** **Večiereň** (slov.) **18:00 sv. lit.** (slov.) * *Žaneta, Sofie, Villém*

Svätý a slávny apoštol Tomáš

(Synaxár – životopisy svätých)

Meno Tomáš má hebrejský pôvod a znamená „dvojča“. Meno apoštola Tomáša sa v Novom zákone uvádza vo všetkých štyroch textoch, ktoré vymenúvajú zoznam apoštolov. V Jánovom evanjeliu nosí prívlastok Didymus – dvojča. Nesprávne chápanie tohoto mena viedlo k názoru, že Tomáš je dvojčaťom Ježiša, Eleazára, alebo Lýzie.

V apokryfnej korešpondencii Ježiša s kráľom Abgarom, sa nachádza sýrsky dodatok, ktorý Tomáša nazýva Judáš a Tomáš. Podobne aj Tomášovo evanjelium, ktoré pochádza zo Sýrie, nazýva dnešného svätca Dvojča Judáš Tomáš. Podľa týchto apokryfných spisov, vraj s Filipom a Matúšom prijal od Pána po vzkriesení tajné zjavenia, ktoré zaznamenal. Jánovo evanjelium ho opisuje, ako vraví, že je pripravený zomrieť s Ježišom, pri poslednej večeri, ako toho, ktorý nevie, kam Ježiš ide, a napokon pri zjavení sa Ježiša večer dňa vzkriesenia.

K zvesti o vzkriesení sa spočiatku správa odmietavo a žiada vidieť a dotknúť sa Ježišových rán. Pretože ho o osem dní neskôr sám Ježiš k tomu vyzval, vyznáva svoju vieru zvolaním: „*Pán môj a Boh môj*.“ Tomáš potom ako prvý nazýva Ježiša výslovne „Bohom“. Nie je pravdepodobné, že by sa dotkol Ježišových rán. Podľa Origena, Klementa a Sokrata, po rozohnaní apoštolov, Tomáš priniesol Evanjelium do Partskej ríše. Hieronymus a Dorotheus okrem Partskej ríše, spomínajú ďalšie národy a Tomášovu smrť umiestňujú do indickej Kalaminy. Podľa nich Tomáš vykonával misiu v Indii a zomrel tam ako mučeník. Okrem Hieronyma to potvrdzuje milánsky biskup Ambróz, Gregor Naziánsky, Nikefor a Paulín z Noly. V Indii sa Tomášovi podarilo priviesť ku kresťanstvu kráľa Gundaphara. Archeologické nálezy mincí, ktoré dosvedčujú existenciu kráľa Gundaphara z prvého storočia, ako aj veľmi stará tradícia o hrobe apoštola Tomáša v Mailapure, sú dostatočným argumentom, že Tomáš v Indii pôsobil.

Tomáš zomrel mečom alebo kopijou, podľa Herakleóna prirodzenou smrťou, neskôr ako zomreli Peter a Pavol. Veľkú časť Tomášových relikvií preniesli v 3. storočí do Edessy. Ján Zlatoústy spomína jeho edesský hrob ako jeden zo štyroch známych hrobov apoštolov. Odtiaľ preniesli v roku 1258 jeho relikvie na grécky ostrov Chios a z Chiosu do talianskeho prístavného mesta Ortona, kde sa uctievajú až dodnes.

Dokonalá manželka

(príbehy pre potešenie duše)

Peter sedel v čajovni. Prišiel sa s ním trocha porozprávať jeho sused. „*Chcem sa oženiť a som veľmi rozrušený. Ty si nikdy nemyslel na ženbu*?“ „*Áno myslel. Keď som bol mladý, veľmi som po tom túžil. Chcel som si nájsť dokonalú ženu, a tak som sa vydal na cestu, až som prišiel do ďalekého Damasku. Tam som sa stretol s krásnou, pôvabnou a slušnou ženou. Bola veľmi zbožná, ale nepoznala svet. A tak som šiel ďalej, až do Londýna. Tam som sa stretol so ženou, ktorá bola aj zbožná, aj svetaznalá, pekná z každej stránky, ale nevedeli sme sa porozprávať. Nakoniec som sa vybral do Paríža. Tam som ju konečne našiel. Bola hlboko veriaca, pôvabná, pekná v každom ohľade, cítila sa doma vo svete i v tom čo ho presahuje. Vedel som, že som našiel dokonalú manželku*.“

Priateľ ho prerušil a spýtal sa: „*Tak prečo si sa s ňou neoženil?*“ „*Ach*,“ povedal Peter a pokýval hlavou, „*aj ona hľadala dokonalého manžela*.“

Mladý muž hľadal pomocou počítača dokonalú dievčinu. Do vyhľadávača napísal: „*Hľadám drobné a milé dievča, ktoré obľubuje vodné športy a spoločenské aktivity*.“ Počítač mu odpovedal: „*Ožeň sa s tučniakom*.“

Milovať znamená prijať druhého takého, aký je, s jeho inakosťou i chybami, a nie ako kópiu nejakého nášho hlúpeho sna. Dokonalý manžel je manžel, ktorý nehľadá dokonalú manželku.

* * * * * *

Pokrok

Jeden cestovateľ sa vydal do nesmiernych amazonských pralesov v Južnej Amerike. Pátral po ložiskách ropy, ktoré tam mohli byť a veľmi sa náhlil. Prvé dva dni sa domorodci, ktorých si najal ako nosičov, prispôsobovali rýchlemu a vyčerpávajúcemu tempu bieleho muža.

Na tretí deň ráno sa však ani nepohli a nedalo sa z nich dostať ani slovo. Stáli, akoby tam ani neboli. Bolo jasné, že sa nemienia vydať na cestu.

Bádateľ netrpezlivo ukazoval na hodinky a veľkými gestami sa usiloval naznačiť hlavnému nosičovi, že treba vykročiť, lebo čas súri.

„*Nejde to*,“ povedal pokojne hlavný nosič. „*Títo muži napredovali veľmi rýchlo a teraz čakajú, kým ich dohonia ich duše*.“

Dnes sú ľudia stále rýchlejší. Ale sú aj nepokojní, vyčerpaní a nešťastní, lebo ich duša ostala za nimi a nemôže ich dohnať.